

AZ UTCALÁNY.

Ara: 60 fillér.

AZ UTCALÁNY

IRTA:
vitéz CSIA LAJOS

BEREA-KIADÁS

AZ UTCALÁNY.

Összetört szárnyú, földre vert pillangó, aki valaha szeszélyesen csapongtál és nem volt más gondod, csak könnyen élni, az életnek örülni; aki azt hitted, hogy könnyű repkedésednek sohasem lesz vége: hogy lesújtott az élet, melytől olyan sokat vártál! Fehér kórházi ágyon fekszel előltem, csüggedten, üres, szomorú jövődbe nézve; vagy hervadtan, piszkosan, rossz ruhában ott ülsz tétlenül a toloncház kietlen nagy termében, kacagsz és szomorkodol; hessegeted magadtól a sötét ruháju gondot. S a kórházi ágyon, a rabságban ott leselkedik mögötted a kegyetlen halál követe, a betegség. Arcod szépségét megeszi izgalmas életed; fiatalon lettél öreg, fáradt és életunt. És mégis nevelsz és könnyen veszsz mindent. Mert ha nem nevetnél, ha komolyan vennéd sorsodat, ha látni akarnál, kétségbe kellene esned! Megtépett pillangó, mi a te rejtélyed, milyen kulcs nyitja titkodat? Vidám pajtás vagy te, férfiak öröme, meggyújtott pucsnak lobogó lángja? Vagy kidobott szemét, kibe belerúgnak, utálva dobnak tovább? Csúnya báb vagy most, újra pillangó lesz belőled? Vagy kínozott vad, ki meglapulsz s visszafelelsz annak, aki beléd rúgott s káromló, trágár, piszkos szóba temeted női méltóságod utolsó foszlányát?

Szegény utcalány, szegény összetört pillangó!

Mikor vidám, kedves voltál, távol voltál tőlem! Most hogy letörölték bájodnak hímporát, nekem most vagy kedves!

Mi van kedves rajtad? Fáradt, beteg lettél! S ha még pillanatra felparázslík benned régi kacérságod, úgy hat csak, mint arcon a ríktó festék. Lompos ruha rajtad, nincs itt kit hódítnod. Egymás mellett ültök, összebújva, mintha tudnátok, hogy nincsen senkitek sem, aki veletek törődne! Egymáséi vagytok! Mégis mintha mindben egy tűzhányó volna lefojtva, nem tudtok békésen megférni: mérgesen, keserűn robbantok egymásra. Szomorú emlékek tartnak izgalomban, belül izzó láva van bennetek rejtve. Egész na-

Felelős kiadó: vitéz Csia Lajos.

Bethlen-nyomda Rt. — Műszaki igazgató: Lombár László

potok csak önmaró gyötrődés; vagy egymást marjátok! Nyugtalan lelketek dolgozni nem enged és mégsem pihenetek! Mi lesz a sorsotok? Szülő, testvér, hitves kapu előtt nem vár. Reményeiteket eltemettétek mind; nincs, kibén biznokok! Arcotokról lassan eltűnik a rózsá; lelketek elfakul, mint ruhátok rongya; olyanok lesztek, mint Babilon s Ninive portól befűtött romja, hol kétségbeesés sakálhangja üvölt és az enyészetnek huhogása hangzik. A ti országotok halál birodalma! Önmagatoknak az árnyékai vagytok.

Mégsem vagytok reménytelenek. Soha gyülekezet nem hallgalja igehirdetésemet olyan szomjas vágygal, tapadó hálával, mint ti hallgatjátok! Mikor lelketeket Jézus szeretete érinti, lényetek mássá lesz, arcotok komoly, szép; szemetekből szelíd emlékek szállnak fel; rideg fogház kővén, úgy tetszik, Jézus jár. De aztán elmegyünk és ti ott maradtok rútt, bántó beszédnek nyitva fületeket, vívódó lelekkel, kétség zsákmányául. Mily kár, hogy oly hamar feledtek el mindent! Nincs erőtok soká, kitaróan röpülni, a szárnyatok lankadt, tollatok kitépve.

Ez a gyengeségetek tesz még kedvesebbé! Így látszik benetek az eltévedt bárány, a porba hullott pénz, a hazavárt fiú. Érettetek ment el meghalni a Bárány; rólatok seprort az isteni Szellem, elétek jön ki a mennyben lakó Atya. Akikkel senki sem törődik, azokhoz jött az Üdvözítő! Nem az évezetre vágyó főpapokhoz, nem az előkelő, gögös helytartóhoz, nem a szörszálhasogató tanítókhöz, hanem tihozátk! Vámszedők, paráznák megelőzik a világ kiváltságosait. Földre roskadt utcaleány mellett áll az Üdvözítő; egyik kezével áld, a másikkal égbe mutatja az utat...

Éhségen, szomjúságon, betegségen, lelki mezítlenségen, lélek nyugtalan boldogságán, tehetetlen rabságán győzni fog az Üdvözítő. Ami az embereknek kivetni való rongy, Neki drága kincse, szemé fénye. „Az Én kicsinyeim!” mondja róluk s aki befogadja őket, Jézust fogadja be. S íme most már tudom, miért oly kedves nekem e megvetett lányok. Mert jobb nekem lenni a Koponyák Helyén, mint Kajafás főpap pompás kéjlikében, Pilátusz, Heródes királyi házában! —

A ruha nem takarja jól be őket; ez is mintha azt mutatná, hogy tisztátalanok. Mégis valami szentség levegője lebeg körülöttük. Eltértek, jaj lett a sorsuk; de százsor inkább jaj azoknak, akik beszennyezték őket! Hull rájuk az ige szelíd, termékenyítő esője... Úgy érzem, sehol ily közel nincs Jézus, mint ezek között a megvetettek között!

KI IS AZ AZ UTCALÁNY?

Az utca az otthonnak az ellentéte. Azoknak, akiknek nincs otthonuk, vagy akik gyűlölik az otthonukat; azoknak, akiknek nincs pénzük arra, hogy mulatókat látogassanak; otthonul és mulató helyül szolgál az utca. Az utca nem jó otthon, mert hiányzik belőle az egymásért való felelősség, a azereftő szívek részvéte, mely nagyobbá teszi az örömet és enyhíti a szenvedést, mégis jobb az utca az olyan lakásnál, melyben kemény, gyűlölködő, rosszindulatú emberek laknak; melyben örökös a perpatvar és a széthúzás. Az utca nem olyan gonosz hely, mint a mulató, hol az öröm póiszereért, az üres kacagásért a gazdag ember szokta eladni magát. A mulató a szíveket megcsaló mámornak a helye. Az utcán a mámor és a valóság keverednek. Itt mindenki a gazdagság és szépség, de a fájdalom, a rémület és a jajszó is. Az utca a küzdelem helye. Az utca férfivá edz, de ravasszá és durvává is tesz. A nő eltéved, elesik az utcán, de szembe száll az éhséggel, a veszőlyel; úgy segít magán, ahogy tud. Az utcától nem idegen bizonyos részvét, az utca néha segít; az utcát vidámmá festi az utcai humor. Az utca nem oly feslett, nem oly aljas, mint a mulató. Az utca átmenet az otthon és a romlottság között; jerikói út, melyen rablók, álkegyesek járnak, de rajta jár az irgalmas samaritanus is. Az utcalány átmenet a családban maradó tiszta nő és a mulatóba járó dáma között, ki gyermekeinek nevelését a családra hagyja; szerencsétlenebb annál, jobb emennél. Az utcalány sokszor csak kényszerből van az utcán, mert nincs hová mennie; otthonából kitaszították, mulatóra nincs pénze; az utcán rendezi be hát otthonát és mulató helyét. Az utcalány más, mint a kénjő, kinek az utca nem otthona, csak vadászterülete.

Az az utcalány, akiről én ma beszélek, nem azonnal kereste lobogó vágygal az utcát, hanem kényszerűségből került oda. Nagyon szomorú történeteket tudok én erről, melyek nem mindig azt pírítják el, aki a történetnek szenvedő hőse. Kis falusi családfeány feljőn munkát keresni a nagy-

városba s dolgozni megy a gyárba, vagy eláll cselédnek. Megfogadja egy iparos, kereskedő, bíró, lelkész, gyáros vagy annak munkavezetője. Van, aki jó helyre kerül; van, aki élvővár férfi házába jut, aki minden útjába eső virágot erőszakkal letör. Megkívánja a friss, érintetlen falusi gyermekket és oly szépen tud beszélni neki, hogy a kis leány elszédül. A szép szavak és az intő lelkiismeret csatáznak egymással, míg emez elalszik, amazok győznek. De a szép szavak nem tartanak örökké. Aki elmondja őket, hamar ráún az éretlen gyümölcsre és másikat szakít le. A megcsalt gyermek mehet tovább; beszennyezve, megzavarva, szegyenét rejtve; dolgozni nem tud már úgy; kedve, öröme megcsappan; városi lány lett belőle, jönnek és rossznak ismerője. Még visszasír lelkébe az elvesztett tisztaság; de a nagyváros utcáján mindig több ismerős tűnik fel: könnyelmű lányok, mindig durvább lelkű férfiak és most már kevesebb megfontolás után adja magát oda. Ez az életmód kiül az arcra, a kedélyre, a viselkedésbe, az emberek mindig kevésbé bíznak benne s egyszer csak észreveszi, hogy jobb az utca, mint a szolgálat és ott ragad az utcán. Lejtőn zuhan alá a leány; de ezen a lejtőn az az úri, tanult ember indította el, akihez először állt be bizalommal szolgálni: a „tisztességes” ember!

Kis cirkuszi artista lány, ki talán négy éves kora óta a közönség kedvence, hamar megszokja a dícsőség, taps és ünneplés levegőjét; de hamar eléri a suttogó, hazug szavak is és még csak gyermek, mikor a nagyok már megvesztegették hiszékeny kis lelkét. A városi napszámos gyermeké is hamar megszokja az utcát; nem új neki az emberek durva hangja, káromló, trágár beszéde. Mégis mind úgy indul el, mint a te ártatlan, kedves kis gyermeked: mosolygva, bizakodva, szeretettel szomjúhozva. Sokat anyja példája visz a bűn útjára s ebben az úri és munkás gyermek között nincs különbség. Aztán a kis gyermekből hamar nagy leány lesz; az utca gyorsan érlel. Szegény ember gyermekét nem tudja távollattani az utca rontó befolyásától; a szűk, levegőtlen lakásból a gyermek a szabadba vágyik; egészsége elleni vétek volna a rossz levegőjű lakásban visszatartani. Nem gonoszabb a szegény ember gyermeke, mint a gazdagé; csak a szegény ember nem tudja úgy megőrizni gyermekét s mégis sokszor erkölcsösebb marad a szegény ember gyermeke, mint a gazdagé. Az utca sokkal szebb, gazdagabb, érdekesebb, mint a szegény otthon és magához vonza a gyermekeket. Mikor odadörzsöli orrát a fényes kirakathoz, lekében egy vágyvilág épül fel; de

ehhez a világhoz csak az utcán fér hozzá. Így lesz belőle utcagyerek s az utcagyerekből utcalány.

A böles emberi lársadalom úgy rendezte be ezt a világot, hogy benne a szegény igen nehezen őrizheti meg a tisztesség látszatát. A házasságra gondolok, mely a szegény ember számára akárhányszor csak az „összeállítás” alakjában lehetséges. Sokszor bűnös okból van ez így; sokszor nem akarja magát a szegény ember sem lekötni, sokszor anyagi akadályok is járulnak a könnyelműséghez; de sokszor a régi házасélet felbomlása okozza, hogy törvényes házasság helyett a szegények csak összeállnak. A házасélet pedig nem mindig a házасfelek hibájából bomlik fel. Ha az egyik fél a másikat hűtlenül elhagyja, az elhagyott fél nem hibás. Ha a hűves elmebeteg lesz, a másik fél nem oka a nyomorúságnak, mely reá szakad. A szegény ember háztartásába nem fogadhat házvezetőnőt, mint a gazdag; gyermekei mellé is anya kell; valakinek be kell töltenie a régi asszony helyét. Válóperre a szegénynek nincs pénze, hogy a hűtlenül elhagyottól elválasszák. Marad a különlakás és az újjal való összeállítás. Mivel azonban évszázadok megszokása és a lelkiismeret a törvényes formát követelik, az összeálló felek lelkiismerete rossz lesz, noha alig, vagy egyáltalában nincs módjukban másként cselekedni. Az ilyen házасéletből hiányzik Isten megszentelése s azzal együtt a házastársakat összekötő szent felelősség. Amily könnyen összeállottak, oly könnyen szét is mehetnek. Dívat az ilyen házасéletet a szegény ember durvaságával összefüggésbe hozni, noha a kettőnek egymáshoz semmi köze sincs. A városi proletár gyermek belenő ebbe a házасéletbe s lassankint a laza városi erkölcsi felfogás az egyetlen természetes életforma lesz számára. Pedig, hogy az ilyen életmód nem az egyszerű ember durvaságának következménye, azt az bizonyítja, hogy a szegény emberek mindig tovább őrzik a régi tisztességes formákat, mint a gazdagok és előkelők. De ha aztán ezekben a formákban rés támad; ha az erkölcsi épülete valahol meglazul, az így támadó résen könnyen árad be minden más könnyelműség vagy hitványság. A városi kultúra, a mozi, regény képviselte könnyelmű életfelfogás, a házасélettöréssel való játék ráneveli a szegényt arra, hogy a falusi tisztességes szokásokat eldobja magától. A faluról egyedül felkerülő cseléd lány is hamar megösméri a könnyelmű városi felfogást s ha egyszer erkölcsé meglazul, könnyen lesz az előbb szeretetből, később csak érdekből kiválasztott férfinak ágyasa; aztán ha el eldobja, vagy ő talán megfelelelőbbet, esinosabbat, hamar kieseréli azt, akit semmi-

féle isteni kötelek hozzá nem kötött. S mind jobban pusztul a városi pásztor nélküli nyáj.

Ne higyük azonban, hogy csak a falusi szolgáltó, a városi proletárgyermek és a mulatók, cirkuszosk artistái válnak utcalányokká. Kerülnek utcára művelt, úri családok tagjai is. Tönkretett fiatal asszonyok, sokszor erős lelki tusa után azért mennek az utcára, hogy síró, beteg gyermeküknek ennivalót, orvososságot vásároljanak. Az ilyeneket legtöbbször férjük hagyja el s taszítja nyomorba. Később szívesen fordulnának vissza, de a bűn vaskapcsai tartják őket. Nyomor és megelőzőleg átélt erköletelen, könnyelmű élet együtt hatnak sok korosabb nőre; nem egy színésznő, láncosnő, artista viharos élete után az utca következik; de valamikor „tisztességes” szülei adták őket arra a pályára, melyen hamar és sokat kereshettek. Kórházi orvosoktól megrontott ápolónők; hivatali feljebbvalóktól elcsábított tisztviselőnők pályája szintén sokszor az utcán fejeződik be, miután fokról-fokra süllyedtek alá; de a meginduláskor ott találjuk a „tisztességes” orvosi, főtisztviselőt, mint csábítót. Találunk úri lányokat, kiket a család nevelt magához hasonlóvá; vagy akik a család nevelése ellenére mamájuk példájából tanultak. A legtöbben azonban a javító-intézetek hajdani növendékei közül kerülnek oda, akiket igen korán, kis gyermekkorukban ért valami durva, erőszakos kísértés, mely ellen éppen fejletlen koruk miatt alig tudtak védekezni. Egy 12 éves kislányt, akire mamája nem nagyon vigyázott, a szomszéd bácsi előbb moziba vitt, aztán autóba ültette, hogy megkocsikáztassa; elvitte egy római-fürdői kabinba, ott levetkőztette. A bácsi hörlőbe került ugyan, de a gyermek lelke nem tud az élményektől szabadulni; hosszú éveken át, talán egész életében ennek az erőszakosságnak nyomait fogja viselni; ha százszor megátkozza s megveti is a férfit, a gondolatai arra fognak járni, amerre a férfi irányította őket. Egy falusi kislányt durván vertek a szülei; makacs, vakmerő gyermek lett belőle; egy napon egy fiúval rablóbandát alapított és szabadon áll vele. Az intézetben megszólítottam a leányt. A szerető szó egyszerre megszelídíti: nyilvánvaló, hogy ezt is az otthon hiánya üzte idegenbe. Egy leány panaszkodik: Árva voltam; anyuka is rossz útra tért. Egy másik elmondja, hogy azután, hogy Pestre ment, egy lány bevezette minden rosszba. Egy másik: Anyám nem törődött velem; menhelybe adott! Megint másik: Egy ismerős fiú csábított rosszra! Ezeket az utcalányokat valósággal taszították, húzták a rosszba be. Ha jó gyermekszobában nőttek volna fel, megőrizve marad-

tak volna; így el kellett esniök. S most megvetjük, eldobjuk őket, mintha rosszabbak volnának nálunk; pedig csak szerencsétlenebbek! Mennyi irgalommal nézte őket az Úr Jézus, mikor nekik bűneik boesánatát hirdette.

Korunk büszkén szokta emlegetni azokat a szeretetintézményeket, amelyek nagyrészt a gyermekek nevelésére alakulnak. Ezek az intézetek egész külön fejezetet érdemelnek akkor, amikor azokat az okokat kutatjuk, melyek gyermekeinket a munkás, tisztességes életre képtelenné teszik. Ez okok között első helyen szerepel a börtönszerű kényszerítés olyan életre, mely a gyermek előtt gyűlölt s hozzá tehetjük, joggal gyűlölt. A leggonoszabb okok egyike a gyermeknek létlenségben tartása, úgy, hogy százszor jobb volna, ha a gyermek kint az utcán csomagot cipelne, mint hogy létlen semmítetés közben barátjainak elbeszélését hallgassa, azok különböző gaztetteiről. Ilyen gonosz gyermekrontó hálfogás az, ha a gyermekeket megkülönböztetés nélkül összezárják, úgy, hogy a raffinált, minden bűnbűn kitanult gazember hosszú időre létlen együttlétbe kerül a tapasztalatlan gyermekkel, ki csak épen, hogy felkerült a fővárosba, mert otthon munkát nem talált; mert a városban több előmenetelt várt, talán mert nem volt lakása, a rendőr elfogta és más hely hiányában a bíró intézetbe utalta. De talán minden romboló lényezőnél károsabb a rossz nevelő. Mert lelkézi, tanító, nevelő pályára nemcsak önfeláldozó, hivatásérzettel hajtott emberek lépnek, akik embertársaik nyomorúságát a magukévá akarják tenni, hanem olyanok is, kik tudják, hogy üres, tartalmatlan, lusta emberek sehol olyan felelőtlenül, olyan lelkiismeretlenül nem lophatják a napot, mint a nevelői pályán. A nemzet ellen elkövetett leggonoszabb bűnök közé tartozik, ha nevelő állásba politikai (kortes) érdemek jutalmazásaképp, vagy rokoni kapcsolatok révén, vagy épen erköletelenség béreképp helyeznek el valakit

A multban jövedelmező foglalkozás volt: gyűjteni! S mennyi ment el napi díjakra, irodai költségekre! A jogi tanácsadók tiszteletdíjaira. Mire a célhoz érkezett az ajándék, néha egészen el is olvadt. S ha nem olvadt el, akárhány-szor elment olyan nevelők fizetésére, akiket jobb lett volna a gyermekeknek soha meg nem ösmerni! Ott volt a nagy úr ágyasa, aki a rábízott leányt, ki ellen panasz érkezett, hogy erköletelenedik, kitanította, hogy mások ha szorakozik, ügyesebben tegye! Ott volt az erényesősz, aki a gyermekre öntötte a csömört, melyet a saját életén érzett a abban mulatta be erényét, hogy a gyermektől minden örömtől

sajnál s a legkisebb mulasztást vagy figyelmetlenséget egyetlen büntette. Hogy az ilyen jótékony intézetekkel együtt minden jótékonyágot és minden tisztességet meggyűlölt a gyermek és nem ok nélkül szűkött ki az utcára, csak természetes; de azoknak büntét, akik ilyen nevelőket alkalmaznak, szintén a gyermeknek rótták fel. Menhelyről sokszor olyan szülőkhöz kerülnek a gyermekek, kik csak keresni akarnak rajtuk s a gyermekeket éheztetik, nevelésül hagyják. Mint homokban a gyémántot, úgy kell a jó nevelőt keresnünk; különben minden jótékonyágunk modern kultúránk képmutatásává változik.

Tévedés azt hinni, hogy például a javító intézetekben a legromlottabb gyermekek vannak. Sokkal inkább kerülnek oda az elhagyatottak. Javító intézetek derék nevelői mindenfelé arról a tapasztalatról számolnak be, hogy a gyermekek eltévedésének oka rendszerint a szülői házban keresendő. A szülők áldatlan házasságlete, elválása, az apa vagy az anya hiánya, a mostoha, ki sokszor csak összeáll a megmaradt szülővel, a távollévő szülők vetélkedése s a gyermekeknek a másik ellen fordítása: nemcsak megmérgezi a gyermek lelkét, hanem sokszor arra kényszeríti, hogy az otthonból meneküljön. Így jut a városi gyermek az utcára. Sokszor a szülő maga jelenti fel gyermekét, hogy így szabaduljon tőle s az intézeti nevelőnek saját szülőjével szemben kell a gyermeket megvédenie. Hogy aztán a szülőjétől elhanyagolt, vagy kizsárolt gyermek makacs, ellenálló, rossz természetű, a nélkülözések közt állatlan mohó, ragadozó lesz: azon csak a képmutatók csodálkoznak! Ha ilyen családi viszonyok közt az érzékenyebb és állhatatlanabb leány több kárt szenved, mint a fiú; ha az utca ezt mélyebbre sodorja: az megint csak érthető. Magas polcra való ítélkezés helyett tehát részvét, irgalom illeti meg ezeket a gyermekeket. Az úri gyermek ép úgy hajlik a rosszra, mint a szegény, tanulatlan szülők gyermeke. De a rossz úri gyermeket igen ritkán küldik javítóintézetbe; ellenkezőleg, bűneit eltűkolják, mentegetik, sőt a gyermek gonosz hajlamait sokszor erősítik. Szegény ember gyermeke olykor aránylag csekély ok miatt javítóba jut. Pedig a dolgozni vágyó gyermeket becsukni és téltelenségre kárhoztatni, a téltelenségben gonosz befolyásnak tenni ki, sokszor aljas bűnökben élő gyermekek romboló hatásának: olyan kísértést jelent, melyben a gyermeknek tisztán megmaradni valóságos isteni csoda.

De ne beszéljünk az ártatlanokról, hanem azokról a gyermekekről, akik tényleg eltévedtek, mert árvaság, utcára

taszítottság, erős kísértés, vagy rossz hajlamok bűnbe sodorják. Ezeknek a gyermekeknek rendszerint nincsenek gondos, a gyermek érdekében mindent elkötető szülei, hanem olyanok, akik talán mindketten is nehéz munkát végeznek és gyermekeikkel nem törődhetnek; talán olyanok, akik maguk is rossz hajlamúak és gyermekeiknek gonosz példát adnak. Az ilyen veszélyben levő, elhagyatott gyermekeket menteni kell; jó útra igazítani, velük a tisztas, munkás életet megkedveltetni; megmutatni nekik, hogy a becsületesebb élet boldogabb mint a becstelenség. Képzeliük most e gyermeket egy olyan intézetbe kerülve, ahol egyszerre rabbá lesz, nem azért, mert nem szabad kimenni, hanem mert éreztetik vele, hogy rab s nincs otthona. Képzeliük el őket rossz indulatú, türelmetlen, munkájukat unó s csak kenyékeresetből végző nevelők alatt, kik rossz kedélyüket minden gátlás nélkül éreztetik azzal, aki nekik senkijük, legfeljebb megélhetésük alapja. Mert az ilyen nevelők nemcsak Dickens regényeiben élnek, hanem itt működnek közöttünk. Képzeliük a veszélyeztetett leánygyermeket egy feleltetű nő hatása alatt, akibe közlebb áll a gonosz hajlamú és képmutató gyermek, mint aki a jóra vágyik. Képzeliük el a leánykát az élettől megfoszomlórsó álszent alatt, ki csak fegyelmet követel, de szeretetet nem ad. Vagy a hivatalnok-nevelő hatására gondoljunk, ki jó gazdasági mérlegre törekszik és a gyermeknevelésnél arra ügyel, hogy a gyermekeket jól kihasználja; ki lehetőleg sokáig intézetben tartja a dolgozó, jó viselkedésű leányt, de hamar túlad a kényelmetlen gyermekben, ki talán szándékosan kárt csinál, hogy hamarabb szabaduljon az intézet rabságából. Ha ezeket a való életből vett lehetőségeket elgondoljuk, világos lesz előttünk, hogy az elhagyatott gyermekek a jótékony intézetekben sokszor a leggonoszabb pokolba jutnak, gonosz kísértők közé, rabtartók kezére. Ha az ily „otthont” meggyűlölik és ki az utcára, a szabadságba vágyanak, csak száraz, szívtelen ember veheti tőlük rossz néven. Az utca is kísért; az utca is nyújt szenvedést; de az utca szabad. A jótékony intézet öröme sokszor csak aljas, dugott öröm, szabad lélekhez méltatlan. Az utca öröme szabad, édes és olyan, amelyet az ember maga szerez meg magának. Ezért az utca sokszor jellemesebbé nevel, mint az intézet.

Van az éremnek másik oldala is. Vannak derék, jó nevelők, kik a rájuk bízott gyermekeket szeretik és amenyit a sokszor képtelen állapotoktól ki lehet csikarni,

annyit kiesikarnak a gyermekek javára. De vegyük ehhez hozzá, hogy mindannyian inkább vagyunk hajlandók a rosszra, mint a jóra s emiatt a gonoszok hatása ebben a világban sokkal tágabb körre terjed, mint a jóké. Gondoljuk meg, hogy csaknem minden téren azok, akik az emberekkel közvetlenül érintkeznek és akik a bajokat szemtől szemben ismerik, kisebb hatáskörrel vannak felruházva; míg a nagyobb hatalommal rendelkezők csak jelentésekből ismerik a helyzetet. Az őszinte jelentések pedig rendszerint kellemetlenek. Mi egyéb vár sokszor egy derék nevelőre vagy intézeti igazgatóra, mint keserű csalódások, meg nem értések tömege, mely minden kedvét elveszi attól, hogy „újító” legyen, akkor, mikor minden olyan jól megy — papiroson. Vegyük mindehhez hozzá, hogy a gyermekek nagyobb része is inkább a rossz felé hajlik, mint hogy a derék nevelők akaratát támogatná. Ezeket a gyermekeket az utca éles szemüekké és életre valókká nevelte. Mily hamar kiismeri ez a képmutató gyerekhad tanítóinak gyengeségeit és bűneit s hányzor akadályozza annak törekvését, aki igazán javát akarja; hányzor látja szövetségesét abban, aki megmérgezi lelkét. Sokszor a derék tanító fent is, lent is ellenkezést talál, míg elesügged, úgyhogy sokszor hiába vannak valahol derék tanítók, a gonoszak és lelkiismeretlenek teljesen hatástalanná tehetik amazok munkáját.

Mindebből az tűnik ki, hogy a „javítás” szó alatt sokszor emberrontás húzódik meg anélkül, hogy erről azok tudomással bírnának, akik a bajokon e világ berendezése szerint egyedül tudnának segíteni. Százvezrek mennek füstbe vagy jutnak a jó ügy helyett a gonosz szolgálatába. Ha egy zárt jótékony intézet, a toloncház vagy a nemibajos kórház ápolottjai között megjelenünk, vagy éppen az utcán találkozunk egy-egy régi „ismerőssel”, meglep bennünket az a kétségbesetlen kinyújtott kéz, a ránk emelt tekintet, mely a segítséget várja, nem pénzsegítséget, hanem munkaalkalmat, támaszt, jó szót! Meleg a vágyakozó, szinte áhítattal telt arc, mely azokon csüng rajta, akik rügás helyett, durva, trágár szavak helyett emberekként bannak velük! Itt az utcán, a nyomorúság helyén, Isten büntető keze alatt inkább találkozunk a jó hatalmába vetett hittel, mint a jótékonyssággal foglalkozó emberek körében. Abban a háborúban, melyet a tisztességes társadalom az alvilág ellen folytat, nem az utcagyerekek és nem az utcalány a hadüzenő fél, hanem a tisztességes társadalom üzen nekik

hadat, mikor még nem gonoszok, hanem inkább szerencsétlenek; mikor még inkább hisznek a jóban, mint azok, akikről sorsuk jobbra fordulását várják. Nem szociális elméletek tömegére, gyűlések nagyszerű határozatára van szükség, hanem cselekedet! Piszkos, maszasos utcagyerekek, segítség után kiáltó utcalányok, mit használnak nektek az anketók, egyesületesdi, öndicséret és egymásnak való hízélgés?! Ehelyett induljanak el mindazok, akiknek szívében megszólat Isten szeretete, hogy segítsenek! Ne bízzuk másra a jótékonytságot, hanem végezzük magunk! Ne pálcát törjünk az utca népe fölött, hanem menjünk szerető szívvel segítségére! És tapasztalni fogjuk, hogy ez a segítő munka a leghálásabb és legboldogítóbb foglalkozás. Kövessünk el mindent, hogy a jótékonytság és a nevelő munka ne száraz paragrafus-emberek, ne a jótékonytságot pénzkeresetre felhasználók, ne itélkező álkegyesek vagy a szegényt megvető önhitték, ne lelkiismeretlenek, erkölestelenek, tolvajok kezére kerüljön, hanem minden pénzdarabot és minden intő szót meleg szeretet, részvétel és áldozatkész szív vígyen a veszeltyben lévőeknek!

Ha minden utcalánynak multját ösmernők s abban minden rugórol tudnánk, mely lépésről lépésre a romlásba lejjebb taszította, akkor nem vádolnók többé az elhagyott utcalányt, hanem mea culpa-t kiáltanánk! Mert azt az utcát, mely ennek a szerencsétlen embertípusnak nevelője, otthona és megrontója, nem egyedül az utcagyerek, az utcalány és a csavargó készíti, hanem azok is, akik a szép házakban laknak. A nagyvárosi utcát nem a sok ház és a sok ember teszi, hanem a nagyvárosnak külön lelke. Mikor a vidék népe a nagyvárosba özőnlük, lassankint eldobja a falu vagy kisváros hagyományát, a régi erkölesöt korlátlnak érzi és egyik a másikhoz idomul. A nagy város lelke mind azt kiveti magából, ami a gazdagodni, élvezni akaró embernek terhes s a falu lelkiülete: a tisztaság és kölesönös segítés régi szálai helyett a kölesönös érdek, a felvilágosultságnak nevezett könnyelműség, a társadalomjavítás ki nem próbált új eszméi, az osztályérdekek jelszavai fonnak köréjük új szálakat. A nagyváros két vezető törekvése: a pénzszerezés és az élvezet. A falusi ember itt gyökérteleenné lesz és felelősségtudatát elveszti. A nagyvárosi lélek lassankint kiütemeli azt a haszonleső, kegyetlen emberi természetet, melyet a Jelenések könyve „fenevadnak” nevez. Még a nagyváros jótékony és szociális munkáját is a fenevad-termetzet irányítja. A jótékonytság itt kirakatba ül és bá-

multatja magát s nem ritka itt Judás sem, ki a rá bízott erszényt megdézsmálja. A megajándékozott szegény itt követelőzik és bizalmatlanul nézi az ajándékozót, hogy mi az, amit még nem adott oda neki, holott az neki járna. A nyomortanya népe összeverekszik az adományon és megtörténik, hogy a szétosztót veri meg. A nagyvárosi utca aljasságában nemcsak a szegény vesz részt, aki árulja magát, hanem a gazdag is, aki megveszi azt, amihez nincs joga. Ha az utcalány igazolványos kéjőnnek áll be, akkor törvényesen cselekszi azt, amiért előbb becsukták és elkergették a városból. A nagyváros nem amatőr-erkölestelenkedőket akar, akik a sárból még fölkelhetnek, hanem professzionátus erkölestelenkedőket, akik hivatalos bélyeget viselnek és akik többé nem kelhetnek föl. A nagyváros rabszolgákat akar. S a gazdag és szegény, a felsőbb és alsóbb társadalom közös erkölestelensége adja azt a levegőt, melyet a nagyváros utcáján öreg és ifjú, diák és inas, fiú és leány állandóan beszív; mely előmlik plakáton, újságon, irodalmon, mozin, színházon, irodán és lakáson s ez az erkölestelen, csak hasznót és élvezetet kereső vadállati ösztön az embereket egymás iránt közönyösökké, irgalmatlanokká, durvákká, vagy ravaszul finomakká, hízelkedökké és hazugokká teszi. Van tisztesség még magánlakásban, hivatalban és utcán is; van még szeretet főúrbán és szegényben is; de a nagyvárosi lélek ezt a tisztességet, ezt a szeretetet megfojtani, álérzelmességgel eltakarni igyekszik. Ebből a nagyvárosi szellemből természetesen következik a rabszolgatartó lelkület; a rabszolgatartó lelkületből következik, hogy az elnyomott, a védtelen, a kihasználtságára ne számíthatson. Ezért az utcagyerek, az utcalány, az öreg koldus helyzete reménytelen. Sorsukat csak az érti meg, segítségükre csak az megy, aki a nagyváros szellemével szembe száll. A tapasztalatlan gyermek, a faluról feljövő lány, ha egyszer az utca árja magával sodorja, eltűnik piszkos árban. Aki megtalálja és megrontja, az fogja rá dobni a követ, az löri el fölötté a pálcát, hogy a nagyváros tovább is közös birtokként tarthassa. A hízelgő szavak után jön a kórház, a fogság, a durva szó; elfelejtik, utcáról utcára űzik, városból falura, faluról városba s nincs más menekvés számára, mint a testét tovább is odaadni mindenki zsákmányául. Az utcalány a nagyváros űzött vadja. Szegény, szegény utcalány!

Még az utca sem az utcalányé, az utca sem az utcagyereké! Az előbbi ott használati cikk, az utóbbi a jövő

gonosz aratásának vetése. Mert az utca rossz tanácsadó, gonosz nevelő. Az utca nem riasztja a hajléktalant, az elhagyottat; az utca vonz. Az utca változatos, érdekes; tele van élménnyel, kalenddal. Az utcán az úr is nyájasan szól a csinos leányhoz. Az utcán nincs társadalmi különbség, mióta a varrólány úgy öltözködik, mint a grófnő s mind a kettő befesti a körmét. Mikor az utcán a szemek találkoznak, egy szempillantás pótolja a bemutatkozást s nem mindjárt tudod, hogy a rád tekintő nő „tisztességes” családanya-e vagy utcai nő. Az utca gazdagsága is közös. Csillogó fényárja, kirakatai mindenkié, a korszója is, ha valaki ruhát tud magának szerezni. A mozi érdekes jeleneteit mindenki bémulhatja a kitétt fényképeken s kis összegért be is mehet, hogy a való keserves világot egy kigondolt világért elcserélje. Az utca szegény leánya a mozivásznon keresztül beléphet a grófk és hercegek palotájába, végig nézi a gazdag ember ebédjét, mulatságát úgy, ahogy a színészek mindezt maguk elé képzeltek. A képelet pedig ez esetben is vonzóbb, mint a valóság. Az olcsó moziban az utca szegény gyermeke együtt él az előkelőkkel és a gazdagokkal. A mozi a nagyvárosi szegények ópiumszívó barlangja. De nemcsak az utca közeledik a paloták felé, hanem a palota is az utca felé. Mert a paloták élete nem oly vonzó, mint ahogy a mozirendező a szegények elé varázsolja. A palota lakója unatkozik s unalmában megkívánja az utcát, mint a mesebeli király palotájából letekintelt a szemben levő kunyhóra és megkívánja a benne lakó favágó békességét. Ma azonban a nagyvárosban élő gazdag ember nem az istenfélő szegény ember édes nyugalma vágyik, hanem a kalandorok izgalmas élményeire. A kalandorfilmet és a kalandorregényt nem az utca népe készíti, hanem magányú képelet találja ki, mint az előkelőkről szóló regényeket. A kalandorfilm és kalandorregény közös művelődési fokra hozza a varrólányt, a napszámost, a gyórost és a tanárt. Ezeknek a regényeknek és moziaraboknak szerzői nem ismerik a gonoszlevők gyötrelmes életét, a börtön sívár egyhangúságát: amit festenek, mákonyvilág. S ebben a mákonyvilágban találkozik a gazdag és a szegény, a művelt és a tanulatlan, a hatalmas és az elhagyott. A gazdag, művelt és hatalmas nem kívánja a valóságot a mozivilágért elcserélni; a szegénynek, tanulatlannak és elhagyottnak vágya az, hogy a valósághoz ne kelljen visszatérnie. A gazdag unalomból kívánja a szegény életét s annak kalandjaiért erkölcsét szívesebben odafizeti, mint pénzt.

S a szegény mindent odafizet azért, hogy a gazdag életét megszerezze: mindent kockára tesz a pénzért. A ponyva és a film neveli a szegényekben az elégedetlenséget, teszi a gyermeket kalandorrá és a leányt csábítóvá. A felső és alsó világnak ez a hazug egymás-kívánása, nem őszinte közlekedése olyan párával vonja be a nagyváros utcáját, mely az azon járókat megrészegíti. A gazdag ifjú az utcán keres és a szegény lány kiöltözködik. Mindkettő vadászik. S a vadászat közben az ifjúból aljas úr lesz, ki röpké kalandért egy életet tör össze; a szegény leányt pedig kitanítja az utca. Fiait 12—14 éves lányok utcán döngög csapata várja a fizető öreg urat, ki autójára veszi őket. Az utcai lány és a szabályos kéjné határa elmosódik. Sokszor a gyermek romlottabb az idősnél. Az utca lánya mindig kieltebb, mindig közönyösebb, mindig fáradtabb, mindig aljasabb. S ebben az aljasságban újra találkozik a nagyváros.

Az utcai élet mámorát tehát a képzelet adja s a mámor úgy vesz el, ahogy a képzelet elfárad. Ha a középiskolás diák is megkívánja a kalandoréletet s tornaórán összelopkodja a zsebrókat, hogy azok árán az idegenlégióba utazhassék: mennyivel könnyebben szédül meg a szegény, éhes, szülőktől nem intett, senkitől meg nem értett, sőt a nála tanultabbaktól szándékosan félrevezetett, esetleg otthonának poklából menekülő, városszállón, nyomortelepen lakó leány! Nyomorúságából a város fénye előhívja; megtölti vágygal, melyben még bűn nincs; festett, hazug képet varázsol eléje s elhítteti vele, hogy csak kezét kell kinyújtania az álomvilág felé, övé lesz az. Mikor a leány már ott jár az utcán, minden tört, kelepéct eléje rakunk, hogy megejtjük; körülfontjuk lelkét hízelgő szavakkal, megcsaljuk, tisztességétől megfosztjuk. Mikor eljettünk, miénk teste, lelke; később mindig olcsóbban adja magát s mi mindig kevessebbre értékeltjük. Egyszer aztán kihajítjuk az urak negyedéből a külvárosba; eltűntük, hogy fényes utcáinkra lépjen; még dolgozni sem szabad neki oda jönni s ha keresztültűrt a tilalmon, gonosztevéként bezárjuk; az egész városból kitalítjuk. Mit is keres a városban az, akit a város megfosztott hímporától, ártatlan bájától, kacagó jókedvétől, szemérmétől?! Vissza a faluba, hol azonban még kevésbé maradhat, mert ami a városnak már nem jó, az a falunak még kevésbé kell. A lány visszalopozik a városba; megint elfogják, kidöbják; de neki nincs már más hazája, mint a városi utca, s mint holdkőros tér oda újra meg újra visszazs. Gyilkos a nagyváros! Ha csak a testet ölné meg!

Eleven testben öli meg a lelket! Kéjgyilkos, ki eleszábítja, aztán titkos, lassan ölé méreggel elpusztítja áldozatát, hogy még a gyilkosság gyanuját is gyáván kikerülje. Undorral kirúgjuk szobánkból az elfonnyasztott leányt; messze kergetjük magunktól, hogy panaszát ne halljuk; pedig mi fonyonyasztottuk el arcának rózsáját, lelkének örömét. Törvényt hozunk ellene, törvényt állunk rajta; miénk a jog, övé a halál. S akkor talán megáll fölötté Valaki, amikor a teher alatt összerokad. Annak a drága hulló vérén még lehet belőle tiszta, lehet belőle szent, lelkébe visszaférhet az öröm...

Mind ezt az emberek nem szokták így átgondolni. Úgy hatnak e sorok, mintha célzatosak, mesterkéltek volnának. De nemes szívű tanítók, lelkészek, rendőrtisztek, jogászok, orvosok, emberbarátok sokszor megálltak ennek az igazságnak egyes részeinél és érezték, hogy valami itt nincs rendben. Tagadhatatlan a tény, hogy a nagyvárosban egyedül élő, tanácstalan lányok védelmére nincsenek otthonok. Nemrég a parti rendőrség hiába próbált egy kis öngyilkos leányt megmenteni; de megtalálták a hidon tászkáját s abban levelét, melyben eladta, hogy munkahelyén, munkán kívül nem tudott a tolakodó férfiktól szabadulni s a tisztátalan ostrom elől egy menedéke maradt: a halál. Kérte levelében, hogy lánytársainak alapítsanak tanoncotthonokat. Tény, hogy a szegény tanonclányok, eselések és munkáslányok becsületét semmiféle törvény nem védi; pedig az érintetlenség drágább kincs nekik, mint a zsebzagnak a pénze. Tény az, hogy a sajtó és mozi állandóan és üzletszerűleg növelik a város erotikus levegőjét. Játszanak a házasságtöréssel, nevetni való tréffának tüntetik fel azt, ha a szerelem ügyes vadásza az ügyventel elejti, megcsalja. Tény az, hogy ha az anyagi vagyonnal is így játszanának, a törvény szigorúan sújtaná őket; de az erkölcsi értékek védelmében nem részesülnek. Tény, hogy a kereszténynek nevezett társadalom irgalmatlanabb, mint volt a régi pogány ember s hogy most újra a pogánykodás jött divatba, az csak azért történt, hogy a kereszténységnek még meglevő gátjait is ledönthessék az erkölcstelenség árja előlt. Tény, hogy a társadalom csak a megcsalt leányt ítéli el, bélyegzi meg, zárja el s a csábító tisztességes embernek hírében marad.

Most már tudjuk, hogy ki az utcaleány.

Egy elsodort emberfajta, kit sokszor csak vigyázatlanság vagy tudatlanság vitt az árba s ki aztán hiában próbált meg úszni mindnyájunk közös bűnének sodra ellen! Valaki, akiben saját bűnünket ismerjük fel és azért nem adunk neki kegyelmet. Valaki, aki a mi fiatalkori tévedéseinkért vezekel.

Ki az utcaleány?

Valaki, akit csak az Isten szeret! Elveszett bárány, kinek a Pásztor utána ment s kiért épen úgy odaadta életét, mint érted, anyádért, hugodért. Elgurult pénzdaráb, aki ép oly drága az Üdvözítőnek, mint te vagy a tiednek s kiért egyszer Isten ítélő székénél neked meg kell fizetned. Egyszer tőled kéri el lelkét, akár te magad csábítottad el, akár némán túrted, hogy mások elcsábíthassák.

A SEGÍTÉS MÓDJA.

Ezt nagyon kevés ember keresi.

Pedig a segítés vagy annak mellőzése a mai kereszténység próbája. Krisztus közel engedte magához a parázna nőt s ezért az „erkölcsös” farizeusok megrótták. Mintha az emberek szemében az erkölcsösség próbája az volna, hogy ki ítéli el keményebben és tisztítja mélyebben a sárba a szerencsétleneket. A mai farizeusok a zsidó farizeusok szellemi gyermekei. Ha a tisztesség csak azzal áll fenn, hogy a vétkezőket megvetjük és eltaszítjuk, akkor a tisztesség csak tartalom nélküli forma. Annál buzgóbban őrizzük a látszatot, minél inkább érezzük, hogy mögötte csak üres gőg és sivár önzés bujnak meg. Látszatról beszélnek, mert ebben a mai társadalomban, mely a tisztességes nevet viseli, mindenki jól meg tudja találni ledér kívánságainak teljesítésére az alkalmat. Az érzéki zene, a parázna mozdulatokat utánozó tánc, a fürdőzők meztelensége, melyet víz nélkül is mutogatnak: mind a „tisztességes” társadalom mulatozó formái. Sok úgynevezett úri asszony, aki szemérmellenül dicsekszik házasságtöréseivel, elpirítana némely utcalányt. Sok párbaj-képes lovag, ha állandó beszédmódora és ama mulatóhelyek szerint ítéljük, melyeknek látogatásával dicsekszik, sokkal romlottabbnak látszik, mint az a szegény cseléd- vagy pincérlány, akit esetleg épen ő csábított el és az utcára dobott. Gondos anyák a falusi szolgáló lányt már úgy fogadják, hogy az urfinak ne kelljen házon kívül járnia s újra megbetegednie, a cseléd azonban megkapja az urfítól a bajt. Vannak tisztességes hideg természetű asszonyok, akik elnézik, hogy férjük ne nekik alkalmatlankodjék, hanem a cselédleányt legyeskedje körül. Nem „úri” leányt nem tisztességtelen dolog megrontani.

Nyilvánvaló, hogy az utcalányok helyzetének megváltoztatására az első lépés a tisztességes és tisztességtelen szavak értelmének megváltoztatása volna. Tisztességtelen dolog, hogy a könnyelmű életet ajánló, kicsapongásra, dorobólásra felhívó filmek, színdarabok és énekek szabadon

adhatók elő s az erkölestelen irodalom annyira nem ösmer féket, hogy nagyjaink életéből is pornográf könyveket írtak. Tiszteletlen dolog, hogy rádióban, színpadon és mozgóképszínházban a házasságtörést, mint valami ártatlan, jászi dolgot tüntetik fel. Tiszteletlen divat a részeg ember állatias viselkedését, hangját, mint valami bohókás, nevetni való tréfát utánozni. Tiszteletlen, hogy legkomolyabb színművészeink is egy idő múltán engednek a filmrendezők ostromának és majdnem minden moziarabban levetkőznek, mert ez a tisztességes közönségnek tetszik. Tiszteletlenségre vezet, ha a leghatásosabb nemzetnevelő eszköznek, a rádióknak műsorát olyan népszavazással igazolják, melynél nem az a kérdés dönt, hogy a népek mi hasznos, hanem az, hogy a számszerű többség mivel akar szórakozni. A nép kiskorú, nevelni kell s nem helytelen vágyait szolgálni. Tiszteletlen dolog, hogy nagy nemzeti bűnök ellen való küzdelmet pénzkérdés hiusítson meg s azért áruljunk vasárnap szeszes italt, minden utcasarkon rablótörténeteket, mert ez akár az államnak, akár magánszemélyeknek nagy jövedelmet szerez. Az ilyen jövedelemhez átok és vér tapad s ezeknek a nagy kereseti alkalmaknak igen nagy része van abban, hogy a csöselékszellem nő, az emberek politikailag is szélsőségesekké és megbízhatatlanokká válnak. A könnyelmű élet szabad hirdetésének legnagyobb része van abban, hogy az utcalány-típus fővárosunkban annyira elszaporodott. Ahol nagy a kereslet, ott nő a kínálat.

Következő lépés volna komoly és hathatós törvények-
kel védeni a női és férfi-tiszteséget. Az erkölcsi vagyon megrontását vagy elrablását szigorúbb törvénnyel kell büntetni, mint az anyagi vagyon károsítását. Súlyosan kell büntetni az oly hivatalfőnököt, ki alája rendeltjét, az olyan orvosot, ki a kórházi személyzet tagjait elcsábítja; az olyan közbenjárót, ki a rendőrségtől elfozott homoszualis-csábítók szabadon bocsátásáért közbenjár; aki az általa elcsábított leányt barátainak kiárulja; aki lányok erkölestelen keresetéből él; a munkaadót, eselédartót, ki vagy maga visszaél a szolgáltatásban álló leánnyal vagy ezt fiának engedi meg. Súlyos törvénnyel kell megbüntetni az olyan keresetfokozót, aki lányokat vagy asszonyokat avégett alkalmaz üzletében, hogy azok a vendégeket több alkoholfogyasztásra bírják. Be kell zárni az olyan italmérő helyiségeket, melyek rafinált világitási eszközökkel, földalatti elhelyezéssel, trágár előadásokkal az emberek aljas vágyait kihívják, feleségizák és vendégeiket olyan állapotba hozzák, melyben meggondolatlanul költenek, mert az ilyen helyek

sok családi élet tönkremenetelének, sok vagyon eltékozlásának, sok élet szegyeteljes befejezésének okai. Családi életet tönkre tenni, vagyon eltékozlattni, embereket öngyilkosságba kergetni: rablás és gyilkosság. A nagyvárosi életnek e sötét foltjai adják meg azt a szellemi talajt, melyen az utcalány terem. S mikor e sorokat leírom, inkább emelek szót az utcalányok és más tisztességtelen áldozatok érdekében, mint a „tisztességes“ mulatozókért, akik amazokat tönkre teszik. Jobb, ha a „tisztességesek“ egymást rontják, mintha ecélra egy rabszolgatársadalmat tartanak maguknak, melyet aztán, hogy büntetlenül és korlátlanul élvezhessenek, szemben önmagukkal tisztességtelenek nyilvánítanak! Liberális idők sokat beszélték a sötét közepkorról. Azt hiszem, azért fájt nekik annyira ez a sötét középkor, mert abban a házasságtörést büntették. Kálvin rossz hírének is főleg az az alapja, hogy az istentelen mulatozást eltiltotta. Nem akarom én a nevelést elhallgattatni a város utcáin; csak azt elérni, hogy a nevelés ne legyen egyiknél pénzkereső eszköz, másíknál a züllöttség takarója. Hazug, sántáni nevelés helyett szívből kacogjon a nagyváros!

További lépés volna annak az igazságnak meggondolása, hogy nem az intézményeken, házon, berendezésen múlik a mentés sikere, bár ezeket sem szabad elhanyagolni, hanem azok kiválasztásán, akik a mentéssel foglalkoznak. A gyakorlat azt mutatja, hogy erre szokták a legkisebb gondot fordítani, vagy azok, akik intézkednek, akarataikat nem tudják keresztülvinni. Mindazokat a nevelőket, akik csak megélhetésükért, közönnyel végzik munkájukat, más feladattal kellene megbízni, irodákba tenni. Mindazokat a nevelőket, akik maguk is erkölestelenek, azonnal el kellene bocsátani. Az utca népének mentésével foglalkozók számát szaporítani kellene s nem volna szabad soha bármely más ügyért ezen a munkán takarékoskodni. Százak, ezrek emelkednének ki a posványból, ha ifjúságunknak idejében és tisztességes akarattal utána mennénk! Ha a legoktalanabb takarékoskodás megszűnik, a nevelő intézetekben oly módon kell a növédeküket szétválasztani, hogy a romlottabbak a kevésbé romlottakat, vagy éppen romatlanokat tovább ne fertőzhessék. Sok lány mondta jogos váddal ajkán, hogy teljes romlásukat a szeretetintézmények okozták: ott tanították ki őket egészen. Ezt a szétválasztást nem erkölestesítőszönek kell végezniök, mert ezekkel szemben a növédek azonnal kópmutatók lesznek; a simulciónyok lesznek a jók és a jellemesebbek a gonoszak. A kiválasztás alapja

csak a szeretet lehet, mely az őszintét felolvasztja, a kép-mutatót pedig összezavarja; épen azért a szétválasztást végző is csak őszinte lehet s nem kép-mutató. A munkások ilyen kiválasztását természetesen semmiféle képességvizsgáló laboratórium nem végezheti, csak az élet. Épen ezért az utcai mentő munkát nem lehet hivatalosan megszervezni, hanem csak önkéntes munkával. Ha magasabb világi vagy egyházi hatóságok szervezik meg a mentő munkát, azonnal megkezdődik a tülekedés, hogy a megszervezett állásokat protekcióval, önajánlással nyerjék el. Minden egészséges mentő munka csak önkéntes vállalkozásból, áldozatkészségből születhetik meg; de hogy önkéntesség, áldozatkészség szülessék, ahhoz a társadalom megújulása szükséges. A társadalom valóban tisztességes részének tehát fel kell ismernie feladatát s az állítztessegek terrorját levetniök! A társadalomnak meg kell ismernie az igazi tisztesség fogalmát és akkor az utcalánykérdés részben már meg lesz oldva. Akkor ezek a szerencsétlenek több becsülést fognak kapni, mint félrevezetőik. S ha felébrésztjük bennük emberi méltóságuk, női tisztességük tudatát, leromboljuk pária-voltuk érzését, közülük sokan fogják megkívánni az igaz tisztesség örömét és hékjét. S épen ennek az új világ- és önmeleletnek felébrésztésére alkalmatlanok a törvényhirdető erényesősök, kik csak lejjebb tapossák a megtévedőket; ehhez kell őszinte, könyörülő szeretet. A kórházban ápoló utcalányok panaszkodtak, hogy mikor közülük egy akaratlanul megérinti a hozzájuk leereszkedő úri hűlyék ruháját, vagy épen kezét, mily durván és undorral utasítják rendre a beteg lányokat, hogy ne érintsék meg őket. Aki undorodik e lányoktól, ne is menjen közéjük!

A tisztesség fogalmának megváltozása azonban nem képzelhető másként, mint, hogy a társadalom Isten szeretetének, az evangéliumnak fényében megösmérje magát és bűnbánásban elítélje magát. Az evangéliumot kell hirdetni; de nem valami szociális, filozófiai, esztétikai, jótékonyági vagy dogmatikus evangéliumot, hanem a bűnbocsánat evangéliumát; amazokat az állítztessegek és farizeusok szeretik, emezt a megtérő bűnösök. Ezt az evangéliumot válogatás nélkül mindenkinek kell hirdetniük; de az eredmény az lesz, hogy az állítztessegek lerázzák magukról s az utcalányok megtérnek. Jézus ezt mondja a farizeusoknak: „A vámszedők és a paráznák megelőznek titeket az Isten országában!” El fog jönni egy óra, mikor egy egészségesebb szétválás fog a társadalomban bekövetkezni. A társadalom tisztességes részében a bűnbánók és magukat mulasztással

vádolóok egy oldalra kerülnek az utca népével; a farizeusok, az álkegyesek, az erényekkel dicsekvők s a leánytipró aranyifjak és öregurak, a házasságtöréssel tréfálkozók az evangéliumot illetőleg egy véleményen lesznek a megtérést visszautasító utcasöpredékekkel. Isten szemében már is így válik ketté az emberiség! A tékozló fiú megtérésének öröme rendezett lakodalomban az Atya a tékozló fiúval ült együtt; az önző, a tisztességes idősebb fiú meg künn maradt. És akkor sok egyházzról, mely az utca elvesztetteinek nem ment utána, ki fog tűnni, hogy az idősebb fiúk gyülekezete volt.

Mi tehát a teendő?

A gonosz szolga példázata adja meg a választ! Aki bűnbocsánatot kapott Istentől, menjen el s hirdesse a bűnbocsánatot azoknak, akik még nem kapták meg! S ha a hivatalosak nem indulnának el hívására, menjen ki az országútakra, a városzélre, a nyomortelepekre, a rossz hírű városrészekbe, a menhelyekre, a csavargók és utcalányok közé és hívjon mindenkit a nagy lakomába: Isten szeretetéhez. Sipolni nem fogunk az utcán; az Úr sem emelte fel szavát ott. A nagy dob, a kérkedő szegénygyámmoltás, tömegek összetrombitálása, nyilvános kiosztások nem tartoznak az evangélium hirdetéséhez. A szeretet mégis meg fog tanítani bennünket arra, hogy az utca népének nem lehet olyan feszes, kimért módon beszélni, ahogy istentiszteleteinken megszoktuk. Az énekeknek igen népieseknek, szívbe markolóknak kell lenniök. Nem a tisztességesek nézeteit kell nekik evangéliumul vinni; nem erkölcsi szabályokat, melyeket megtartani nem tudnak; nem sajnálkozást, hogy milyen mélyre süllyedtek; nem fogadalom megtévésére biztatni őket, mintha legkisebb reményük is lehetne arra, hogy a bűnből, melybe tévedtek, a maguk erején kikapaszkodhassanak; hanem a szabadító evangéliumot Arról, aki a bűnösökért meghalt, s aki szent Szellemét elküldte maga helyett, hogy Az megszenteljen, megtisztítson, megszabadítson. Mint ahogy egy Isten Szellemétől érintett misszionárius indiánus ruhába öltözött s minden civilizációról elfeledkezve, megtanult indiánus-módra élni, hogy az indiánusok szívéhez közel férközzék: úgy kell nekünk az utca gyermekének gondolkodását, nyelvét, vágyait és panaszeit megosztanunk, mert amíg meg nem értjük őt, nem is használhatunk neki. Ehhez aztán igazán szeretet kell. Ha az utcai misszió jótékonykodó előkelőségek szórakozása lesz, mint valamikor a francia udvar kényes házai és urai pástorosdít játszottak, akkor ez a misszió hazugság lesz, mint arcon a festék.

Áldozatkészség, magunk odaadása, szent komolyság, bűntől való iszonyodás és a bűnös iránt belénk adott szeretet győzhetik csak le a sötétség hatalmát. Az áldozat nagy, de a jutalom is. A pogány magyarok azt hitték, hogy a csatában levágott ellenség előttük megy, hogy odaát szolgáljuk legyen. Mi keresztények azt hisszük, hogy akiknek bűnét, nyomorúságát magunkévá tesszük, azok előttünk fognak menni a mennyei lakodalomba, hogy nekünk ott helyet készítsenek. S mily öröm lesz ott, hol az utca söpredéke, Lázár, a főhelyen fog ülni és Ábrahám keblére hajtja fejét, míg a meg nem térő gazdag embernek még csak hely sem jut! S mint a bibliai gazdag Lázár segítségére, úgy vágyódik majd egykor sok mai gazdag is a megrontott, csúful elhagyott, utcára vetett leány pártoló szavára Annál, aki a trónon fog ülni és ítélni!

De nem elég megkeresni, szeretettel biztatni az utcányit: tettel is kell segíteni rajta. Annak, aki elszokott a fáradságos munkától s akit a könnyű élet megrontott, újra kell tanulnia dolgozni. Annak, aki a kísértéseknek nem állt ellen, hanem mindig könnyebben adta magát oda a bűnre, távol kell maradnia azoktól az alkalmaktól, ahol a kísértő rája leselkedik. A segítő szeretet otthonokat fog a szabadulni akaró lányoknak építeni, melyek nem névben viselik az „otthon” szót, hanem tartalmukban. Nyájás, egyszerű házak kellene vidéken, melyekben e lányok komoly nyájás, anyai szívtől vezetett nők felügyelete alatt házi ipari, kézimunkával, kertészkedéssel, állattenyésztéssel keresik meg kenyerüket, amint ez a székesszérvári javító-intézetben más rendeltetéssel látható. Kórház kell ezeknek a lányoknak, amelyekben a nagyváros fertőzéséből, édes bűnének emlékeiből, könnyelmű semmittevéseiből gyógyulnak. S ebben a kórházban a gyógyító orvosság csak az lehet, aki sohasem tett szemrehányást a megtérő bűnösnek; akinek jelenlétében mégis így szólt a bűnös: „Uram, eredj tőlem, mert én bűnös vagyok!” Kit fog Isten arra indítani, hogy ilyen otthonhoz, ilyen tiszta foglalkozáshoz segítsen a eze-gényi, megtérő utcalányokat? Kit fog az aratás Ura arra indítani, hogy elmenjen ezek közé a lányok közé és azoknak sötétségét, kétségbeesését, gyötrelmét magára vegye s elhordozni segítsen Annak segítségével, aki így szólt: „Jőjjetek hozzám mindnyájan, kik megfáradtatok és megvagytok terhelve!”

Szükség volna aztán magában a nagyvárosban is otthonokra, hol részben ideiglenes szállást kapnának azok, akiket a misszió a város utcáiról fölszed, hogy pillanatnyi-

lag elhelyezzen és olyanok számára, kiknek nem veszélyes a városban magában maradni és valamilyen iparral próbálkozni, hogy ezekben az otthonokban védelmet, melegséget és tanácsot leljenek. Az ilyen otthonok messze világító lámpások lennének azoknak, akik még kinn bolyonganak a nagyváros bűnének zürzavaros tegerében.

Mindezt nem lehet államsegélyen megvalósítani és azonnal nagy arányban megszervezni, mert ilyen módon soha még egészséges mentő munka nem kezdődött. Az Isten országa a mustármaghoz hasonló, mely kicsiny magból lesz nagy bokorrá s kovászhoz hasonló mely lassan keleszti meg a tésztát; élő maghoz hasonló, melyből belső törvények szerint fejlődik ki a tápláló gyümölcsöket termő fa. Az utcalányokat mentő munkát csak Isten hozhatja létre, nem emberek; az emberek csak kövek, melyeket Isten Szelleme épít egy épületté, ahogy őket megtalálja s összeilleszti. A nagy Építőnek kell jönnie és eszelekednie! De nekünk készen kell várnunk, hogy amit ránk bíz, azt megeselekedjünk. Jézus egyszer egy utcai növel ült együtt a Jákób kútjánál s az utca lánya kipróbálta kacér hatalmát az Úron. De a halászból mefogott hal lett. Izgatottan hagyta el az Urat s mikor az Üdvözítő szeme követte őt a városba, hol azok az emberek éltek, akik őt megrontották s akiket ő rontott meg, az Üdvözítő egyszerre úgy látta, hogy az emberek hasonló a megérett búzátáblához, mely érett már és csak aratókra vár. A fénnel, kacagással, hazugsággal, stráccsal, testi szerelemmel és gyűlölködő lélekkel, elnyomókkal és lázadókkal, istenkáromlással és lelkiismeretfurdalással, képmutatással és szellemi szomjúsággal telt nagyváros népe érett búzátábla már és csak aratókra vár. A merengő Jézust tanítványai arra biztatták, hogy gondoljon magával és egyék. Ekkor Jézus így szólt: „Az én éledelem az, hogy Annak akarátát tegyem, aki elküldött engem s hogy munkáját elvégezzem!... Már az arató bért kap és örök életre takar termést... Én küldtelek el titeket, hogy arassátok, amiben nem fáradtatok.”

EGY ÜRIASSZONY GONDOLATAI AZ ÜRIASSZONYRÓL ÉS AZ UTCALÁNYRÓL.

Krisztus szemében a társadalomnak nincs „tisztességes” része. Amit tisztességesnek neveznek, csak emberi törvények szerint az; a valóságban meszelt koporsó, tele férgekkel. A becsületrenddel kítüntetett férfiről az elmúlt időkben olykor kitűnt, hogy lopott, mint a szarka; a nagy társadalmi átalakulásokat vezető, az örségváltásokban leghangosabb emberek sokszor konjunktúralovagoknak bizonyultak s a nagy szájjal hangoztatott önzetlenségük mellett vagyoni viszonyaik hirtelen és érthetetlenül feljavultak; közel voltak a húsos fazékhoz; a jótékonyági közjáték hölgyei sokszor gyalázatos versengést vittek végbe a hiúsági kérdések miatt stb.

Vagyontól védett családi viszonyok között s egy férfi nevének biztos fedezékében sok nő nem él jobb életet, mint a szegény, utcára taszított, mindenki zsákmányul odadobott utcai lány. Szerencsésebb s védett környezetben élő asszonytársa helyett — ki leplezett formák között ugyanazt a bűnös életet éli — viseli sorsa és tettei következményeit: a betegséget és nyomorúságot. A társadalom bűnéért a felelősséget, éppen, mert sorsát és tetteit nem takarogthatja, nyomorúsága miatt, amelyből nincs kivezető út, az utcai lány viseli.

Isten mindent tud és mindent lát. Neki a megcsalt, félrevezetett, kitalált utcai lány minden bizonnyal kedvesebb, mint az, akinek sokkal nagyobb belső romlottság mellett kalapleemelve köszönnek, társaságban ünnepelnek, közben sejtik, vagy tudják, hogy ugyanolyan könnyen kapható, mint a szegény utcai lány, de a felelősség minden terhe nélkül. Pedig hallatlan a pózolás az úgynevezett társaságbeli hölgyek részéről ezekkel a szerencsétlenekkel szemben! Valahol egy előkelő tennispályán egy hölgy táskájából kiesett egy levél, melyet az egyik lovag elolvassott. Abban a hölgy megalkudott egy úrral, hogy 200 pengőért hajlandó fölmenni hozzá. Krisztus előtt — sőt emberek

előtt is, ha tudnák — ez az igazi romlottság, nem az, amely a gyermekkori elhanyagoltság és a félrevezetés következménye!

Az utcaleány tehát csakugyan — áldozat! Férfiak bűnlísta, asszonyok sebesült testvére, kinek senki sem köti be sebeit! Mégis! Krisztus megteszi! Krisztus, akinek szeme előtt a másik bűnös asszony, a védett társadalmi helyzetben élő nem leplezheti el selyemmel, prémekkel és párfelmőkkel a bűneit!

Van tisztesség ebben a világban!

Van egy öröklött, társadalmi helyzetűl védett, mely azonban azért van meg, mert éppen a kísértésektől óvta a társadalmi helyzet s az öröklött tisztesség azt, aki ily családba született. Ez a tisztesség semmiféle büszkélkedésnek, mások megvetésének alapját nem képezheti.

Van egy szerzett, vagy inkább ajándékozott tisztesség. Mikor Istennek Fia, ki a bűnösökért halt meg a Golgota keresztjén, saját tisztaságát, mint egy fehér ruhát, borítja a Hozzá menekülő bűnösre. Ennek a tisztességnek neve: Isten bocsánata. S ezt a tisztességet az utcai lány is megkaphatja, ép úgy, mint az, aki öröklött tisztel formákkal el tudja rejteti belső szegyenét, önvádjait.

Bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek! Bocsásd meg a mi bűneinket, mint mi is megbocsátunk azoknak, akik úgy vétkeznek, mint mi, csak nem tudják azt eltakarni úgy, mint mi!

KI TEHÁT A TISZTESSÉGES EMBER?

Talán bosszankodva öbred e kérdés e kis füzet olvasójában. Talán türelmetlenül kiáltja: Hát a szerzőnek nincs már tisztességes ember? Vagy az utca söpredékét látja egyedül tisztességesnek?

A tisztességes szó közös gyökerű a tisztel szóval. Tiszte vagy tisztse annak az embernek van, akit valamely fontos, felelősségteljes megbízásra méltónak találunk. Tisztesnek az olyan öreg férfit és nőt nevezik, aki szívesen viseli az öregség becsületének jelét, kinek fejét az ősz haj ép úgy díszíti, mint lelkét az öregség tapasztalata. Tiszteletesnek azt a férfit hívják, akit állása a legtiszteletreméltóbb szolgálatra jelöl ki, arra, hogy hatalma az igazság, ékessége a szelídség, kísértés elől való menekülése a szegénység legyen. A tiszteltetés más, mint a tekintély. Vannak emberek, akik úgy lesznek tekintélyekké, hogy Isten kötelekeit ledobják magukról. Az erőszakos, a kiméltlen, a másokat lelkiismeretlenül legázoló ember gyakran tekintéllyé lesz, sokan dícsérik, sokan példaképpé választják; sokakban felszabadítja a kítőrni készülő vudállatot; sokan szívesen húzódnak az ily merész kalandor árnyékába, ki meg meri tenni azt, amit az ő közepes, megalkuvó lelkük kíván, de megtenni bátortalan. De tisztelt az ilyen kalandort ép oly kevésé környezi, mint a nyáját pusztító farkast. Tisztelet csak azt veszi körül, aki meggyógyította az erőszak ütötte sebeket, felemelte a porba döntött gyengét és kinek lába nyomán virágok nyílnak a vérből, melyet maga hullatott. Az ilyen embert, az ilyen lelkiület nevezhetjük tisztességesnek; az ilyen hivatásbetöltést tisztnek s az ilyen élet eredményeinek összességét tisztességesnek.

Tisztességes embernek tehát olyan embert nevezünk, akinek a társadalom szempontjából érdemes volt élni s ezt az érdemességét nem az élvezett kéjek mérföldkövei jelzik, hanem a felfakadó hála, e kimondott áldások kiáltják az égből.

Ami érvényes az egyénre, az illik rá a társadalomra is. Tisztesség csak abban a társadalomban van, melynek tagjai nem saját hatalmukat, gazdagodásukat, élvezeteik mentését keresik, hanem lehajolnak a kicsinyhez, az elhagyatotthoz, a szegényhez, hogy azt felemeljék. Egy erős, gazdag, hatalmas társadalmi osztálynak lehet tekintélye; a másokban kellett félelem által uralkodhatik; de csak azért, mert erős, gazdag és uralkodó, még tisztességesnek nem mondható, ha nem érdemel tiszteletet is. Az igazságosság az uralom alapköve; az erős joga pedig nem igazságosság. Inog az állam, mely nem az alattvaló tiszteletén épül fel; melyben csak az erősnek van joga ítélni.

Tisztességes alatt azonban a köznyelvben nem ezt a tartalmi tisztességet értik, hanem a formai tisztességet. Más szóval a tisztesség körül nem azt keresik, ami az emberben van, hanem amit nem lehet rábizonyítani. Az emberek nyelvén tisztességes az, akire még nem bizonyították rá, hogy nem az. A bizonyítást azonban meg lehet akadályozni; az öbredő vádat el lehet fojtani; a tanukat meg lehet félemlíteni. A világ tisztessége sokszor csak látszat. Jézus ezt így mondta: Ami az emberek előtt magasztos, Isten előtt gyalázatos! (Lukács evangéliuma 16, 15.)

Tisztességes az a társadalom, amely az Isten tisztességét hordozza magában; melynek magasztos az, amit Isten becsül és gyalázatos az, amit Isten utál. Az igazi tisztesség nem lehet látszat-tisztesség; annak valódi, tartalomheli tisztességnek kell lennie! Az igazi tisztességet látta meg Péter, amikor ezt mondta: Uram, eredd el tőlem, mert én bűnös ember vagyok! Az igazi tisztesség mondta a parázna asszony védelmében: Aki közületek ártatlan, az vesse rá az első követ! S ez elől a tisztesség elől megfuttat az állhatatlanság, az ítélkezők elélttek lettek. Az igazi tisztesség látása megtérítette a latort, ki beösmerte: Mi ugyan méltán szenvedünk, de Ő ártatlanul! Ez az igazi tisztesség forradalmat csinált a világban, hogy az embereket az igazi békére elvigye. A bűnös Péter saját bűne ellen lázadt és még akkor is Jézust választotta, amikor előbb gyáván megtagadta őt; Péter önmaga ellen lázadt. A parázna asszony fellázadt a farizeus ellen, mikor házába behatolt és Jézus iránt való háláját megmutatta s az Isten másként ítél, mint az emberek. Jézus még a keresztfán is fellázadt a látszat-tisztesség ellen, mikor nem Kajafásnak, nem a gúnyolóldó tanácsbíbelének, hanem a bírónak szögeztet gyilkosnak mondta: Még ma velem leszesz a paradicsomban! Az igazi tisztesség ráborult a tisztességtelenekre és betakarta azoknak szögye-

nét. Péterre, a nép megvetett fiára; a magdalai Máriára s a keresztfán megtérő latorra úgy tekint az utókor, mint az emberi tisztesség megszemélyesítőire s az őket körülvevő tisztelet oly erős, hogy a modern farizeusok, Kafafások és Pilátusok sem merik ezt a tiszteletet tőlük elvenni és szellemi ősekre vinni által. Ha pedig egyszer merni fogják, akkor velük együtt Krisztust is megtagadják, aki a maga tisztességét rájuk borította.

Ki tehát a tisztességes ember?

Az, hogy valakit a földi törvény még nem ítél el vagy ezután sem fog elítélni, még nem jelent valódi tisztességet, csak a tisztesség látszatát, mert az emberi törvény nem ítélheti meg a szívek titkait. Ha majd a háztetőkről fogják kiküldeni, amit ma rejtekházakban cselekesznek, sok földi tisztesség fog összeomlani, mint a Vezuv hamujától megőrzött hullák, melyeket a szabad levegő ér.

Az igazi tisztesség belső nemesség, melyet sokszor épen gyűlöl és megrágalmaz a világ. Sok tisztesség eltemetve várja feltámadását azon a napon, melyen Isten fog ítélni.

Van tisztesség, melyet ajándékkal kap az ember azzal, hogy az isteni Mester már most kimondja a bűnösön az ítéletet: Megbocsáttattak bűneid! Én nem vádolkak többé! Eradj el és többé ne vétkezzél!

Krisztus ebben a világban bitófát szenvedett, a rablógylkosok közé számított, tehát tisztességtelenné lett. Ez a megfeszített Krisztus a bűnösök menedéke, ki a kitaszított utcalánynak is vissza adhatja az elvesztett tisztességet. Ezekbe a lányokba tehát nem kell belerúgnunk; őket cafatnak, rongynak nevezünk; noha ezek a lányok csakugyan mélyen le tudnak aljasodni. Az Údvözítőt megrották, hogy a bűnösökkel, a paráznákkal érintkezett; pedig Ő tisztán járt közöttük, nem úgy, mint akik megvetik ezeket a lányokat, mikor lealjasodnak; de kihasználják, mikor még érintetlenek. Az Údvözítő utánuk ment a szűgyenbe és szűgyenüket magára vette: ezért értik meg Őt könnyebben a bűnösök, mint az állisztességesek. Az állisztesség világában ezt nézik: kire nem bizonyították rá, hogy tisztességtelen; a Krisztus egyházában azt nézik: kire borította rá Krisztus a maga tisztességét. Az állisztesség nem mer Isten szemébe nézni és kerüli a Biblia igazságát; az irtalom adta tisztesség a hála könnyei közt néz. Annak szemébe, aki a maga tisztességét és tisztaságát megosztja vele. A keresztfára szögezett latornak, magdalai Máriának s a szűgyény utcai lánynak vonásaira rárajzolható még Jézus arcának szépsége.

A LEGKÖZELEBBI TEENDŐ.

Az elmúlt évben egy kicsiny csoport férfi és nő foglalkozni kezdett azokkal a lányokkal, akik a főváros egyik kórházában és a toloncházban téllenségre kárhozatva szenvedik bűnük büntetését, melyet részben az emberek mértek rájuk, mikor elzárták őket; részben Isten gondviselése, amikor a bűn útján betegséggel tartóztatva fel őket. A szerzett tapasztalatok csak egy utat mutattak arra, hogy ezeket a lányokat a tisztesség útjára átalvinni és azt velük megszerettetni tudjuk. Ez az út: kiragadni őket környezetükből; meleg családi otthont adni nekik s oly vezetőket, kikben megvan a szeretet és türelem arra, hogy őket lassú neveléssel *akarni* megtanítsák és velők a *munkát* megszerettesék. A székesfőváros vezetői között sokan vannak olyanok, akik nemcsak megértik, hanem szívük szeretetével támogatják ezt a mentő munkát. Sajnos a háborús viszonyok eddig nem engedték meg, hogy segítségük kívánságunknak megfeleljen. Amit eddig tettek, önként, szívükből tettek és Isten nem fogja azt elfelejteni. Lelkészeink és egyházi testületeinkben levő munkásaink közül is sokan látják, hogy a keresztyén szeretetnek elsősorban a legtehetőlenebbeket kell megkeresnie. De a meglátást teltnek kell követnie! A beszéd és serkentés magában még nem segít. Áldozatkész emberek kellene, akik vagyonukkal és személyes munkájukkal állanak Isten épülő templomába élő kövekül. Ennek a templomnak föl kell épülnie s kövei közt ott kell lenniök az új Magdolnáknak!

Imádkozunk az egész föld Urához, hogy küldje el adakozóit, hogy a munka eredményes folytatásához szükséges házakat és földbirtokot kezünkbe adják s az első boldog, nevető leánysereg megkezdje a hasznos munkát saját tisztaságára és a társadalom szolgálatára! Imádkozunk az aratás Urához, hogy küldjön szerető szívű munkásokat, kik életüket ezeknek a lányoknak szentelik oda, hogy egyszer emberkévékkel megrakodva menjenek be a nagy Bíróhoz, ki számon fogja kérni tőlünk a talentumokat, melyeket forgatásra és nem a magunk élvezetére bíztott itt ránk.

Szeretettel ajánljuk az UTCALÁNY című füzet testvér-füzetét AZ UTCAGYEREKET. Ára 50 f.

Ájánljuk még kutatni vágyó lelkeknek az UTOLSÓ NAPOK című könyvet, mely a bibliai jövődölcsek, az apokaliptikus nyelv és különösen a Jelenések Könyve magyarázatával foglalkozik. Ára 2.50 P;

a RÓMAI LEVELET, mely a nehezen érthető római levél gondolatmenetét, főbb fogalmait magyarázza és dióhéjban bibliai lélektant nyújt; ára 40 f;

az ŐRÖK REFORMÁCIÓ című könyvet, mely a reformáció gondolatát az egész egyháztörténelmen átkíséri; ára 1.50 f;

AZ UTOLSÓK című könyvet, Binde Frigyesnek ezt a különö tolla megírt, önéletrajzámba menő, érdekesítő elbeszélés gyűjteményét; ára 2.— P; szebb kiadásban 4.— P;

ZENGŐ ÉRC című svéd regényt, mely egy becsületes, magabizó ifjú nemes küzdelmét, elesését és győzelmét mutatja be; ára 3.— f;

MÁRIA című kis gyermekletrajzot, mely egy 3 évnvi életartamba behelyezett isteni szeretet történetét beszél el; ára 40 f;

Terstegennek, a német istenfőlo takácsnak minden napra adott kis útravalóját, a CSEPPEKET; ára 40 f;

a Bethánia kiadásában megjelenő MÜLLER GYÖRGY élettrajzát; ára 3.— P;

a SPIRITIZMUS című füzetet szintén Binde Frigyes tollából; ára 60 f;

Szeretnők olvasóinkat egy nagy bibliakutató táborba összegyűjteni segíteni; mert csak a bibliai gondolatoktól áthatott lélek képes ellenállani a mai idők veszedelmes pogány áramlatainak s évgett újra felhívjuk figyelmüket olyan bibliamagyarázatos lapnak, bibliaösmertető füzeteknek szükségére, amelyek olvasóikat állandóan ellátják összfonzéssel és vezetéssel.

Mind e füzetek megrendelhetőek vitéz Csia La'os lelkész címén, Albertfalva, Jókai-út 49. Postatakarékpénztári csekk-számla száma: 21.069.

VÁD- ÉS VÉDŐBESZÉD.

Mécs László verse nyomán.

Én, Isten kicsinyke harsonája,
Sokaknak élő lelkiismeret:
Szétkürtölöm a sötét földi tájra,
Hogy itt fiatal lányok züllenek.
Nem megy utánuk szent, nem védi hős:
Értük valaki mégis felelős!

Születtek volna ott, hol te születlett,
Hogy óvnád, védnéd őket lelkesen;
A tiszteletes úr, a bácsik, nének
— Hogy van hugod? — kérdeznék szívesen.
De ő reájuk nem néz lelki csősz:
Értük valaki mégis felelős!

Nézik nem volt jó gyermekszobájuk,
Anyó ajkáról nem folyt a mese;
Vagy fáztak, vagy büdös volt az a lyuk,
Hol „otthon” voltak. S nem szólt sohase
Nézik nyájas szó, csak durva, erős.
E lányokért valaki felelős!

Koldulni verték ki őket az útra,
Parancsra kellett sírni sok panaszt,
Hogy megindítsák, sokfélét hazudva,
S majd kiröhögjék a buta pasast,
Ha nem volt más köztük, mint ismerős.
E lányokért valaki felelős!

Mit is tehettek mást, hisz úgy verték ki
Eldurvult lelkű, pénzsovár anyák
Utcára őket korán pénzt keresni,
Mikor tégedet még védett apád;
Nem számított, hogy tél van, nyár, vagy ősz.
E lányokért valaki felelős!

Mást nem hallottak, csak trágár beszédet,
Vagy durva szót rideg nyomortanyán,
Míg fel nem nőttek s nem súgta a szépet
Még durvább lelkű, aljas és kaján
Vágyaktól megtelt úr, hízelkedős!
Valaki e lányokért felelős!

Nem szólt ő nekik senki Bibliáról,
Hogy Jézus hogy szerette Máriát
S azt, akinek könny hullott bús arcáról
S hogy szenvedett el mindért Golgotát.
Nem volt ő értük senki felelős...
És mégis védi őket Isten, az Erős!

Mert egyszer testi, lelki rothadásból
Kimossa őket tán a drága vér
S diadalének zeng száz angyaltorokból,
Ha Magdalából Márja égbe tér.
Oh e lányokért az ég is viselős!
S megfizet értük mind, ki felelős!

S ha lesz, kiről leperg a Jézus vére
S kacagva gúnyol Istent és erényt;
Aljas szavakba ömlik lelke mérge,
Míg a Halál azt nem mondja: Elég!
Ha majd megjelenik a Bíró, a bős:
Nemcsak ez a leány lesz felelős!
